

GLASILO KARTONAŽNE TOVARNE LJUBLJANA, IZDAJA SDS V NAKLADI 2.800 IZVODOV. IZHAJA MESEČNO. UREJA UREDNIŠKI ODBOR; GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK: TATJANA ČERIN, TEHNIČNI UREDNIK: TATJANA ČERIN TISK KTL - TOZD KARTO - NAŽNA LJUBLJANA, ČUFARJEVA 16, UREDNIŠTVO: ODDELEK ZA SAMOUPRAVLJANJE IN INFORMIRANJE KTL, LJUBLJANA - ČUFARJEVA 16, TELEFON: 320-463. FOTOGRAFIJE: VULIČ PESEK, HUTTER

IZ VSEBINE: STRAN

● OSKRBOVANJE S SUROVINAMI.....	2
● KAKO URESNIČUJEMO PLANSKE CILJE.....	3
● RAZVOJ TOZD "TIKA".....	4
● SMO V USMERJENEM IZOBRAŽEVANJU.....	5
● PRAZNIK ŽENA.....	6,7
● POGOVOR S SEKRETARJEM.....	7,8
● KULTURNO UDEJSTVOVANJE.....	8
● ŠPORT.....	9
● NAGRADNA KRIŽANKA.....	10

9. KONGRES ZKS KONGRES

Deveti kongres Zveze komunistov Slovenije bo priložnost za to, da temeljito ocenimo, kaj smo v zadnjem obdobju dosegli, pa tudi, česa nismo uresničili, ter za to, da se na njem dogovorimo za naše nadaljnje naloge.

11. marca vsi na volišča

Delegatske volitve za tretji mandat skupščin družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti so pred nami. Istočasno se izteka tudi mandat delegatov v naših organih upravljanja, organih samoupravne de-

lavske kontrole in drugih organih. Tako bomo v mesecu marcu ponovno stopili na volišča.

Letošnje volitve so prav gotovo zahtevnejše od tistih pred štirimi leti, saj se nanje pripravljamo v težkih družbenopolitičnih in družbenoekonomskih razmerah. Od rezultatov letošnjih volitev je torej odvisno, kako bo v naslednjih letih deloval delegatski sistem in kakšna bo njegova avtoriteta.

Volitve so odgovorna naloga za vse, zlasti pa za družbenopolitične organizacije, katerih glavna naloga je, da evidentirajo kandidate za vse delegatske funkcije. Evidentiranje doseže svoj pravi cilj samo tedaj, če ga ne skrčimo v trenutno kampanjo, temveč če dobi obeležja stalne, neprekinjene aktivnosti, ki je dolgoročno usmerjena. Mi pa se s takšnim evidentiranjem prav gotovo ne moremo pohvaliti! Zato je celoten postopek le: površinsko, tehnično vprašanje, katerega posledice so pozneje zelo očitne in se odražajo predvsem pri samem delu in aktivnostih delegatov in delegacij. Da je evidentiranje pogosto gola formalnost je tudi posledica tega, da je zaradi velikega števila neposredno voljenih delegatskih funkcij, angažiranih izredno veliko delavcev, v naši delovni organizaciji kar dobra tretjina vseh, v manjših temeljnih organizacijah pa morajo delavci prevzemati tudi po več zahtevnejših funkcij.

Vse premalo se zato lahko ob izbiri kandidatov sprejemo ali je kandidat delavec v pravem pomenu te besede, samoupravljalec in borec za utrjevanje položaja delavca, pa tudi skromen in odločen.

Dogaja se tudi, da delavci odklanjajo funkcije, zaradi slabih izkušenj pridobljenih pri delu delegacij v predhodnih mandatih, ko so bile delegacije večinoma prepuščene same sebi, brez pomoči samo upravnih organov in strokovnih služb.

Glede na to, da smo z dosedanjim družbenopolitičnim delom že opravili veliko dela in so kadrovske priprave že za nami in tako določene napake že storjene pa naj vsaj nadaljevanje volilnega postopka poteka bolj poglobljeno in angažirano. Predvsem: želimo poudariti, da mora biti volišče urejeno tako, da je vsakomur zagotovljena tajnost glasovanja. Prostor, kjer bodo delavci izpolnjevali glasovnice, naj bo zato tudi primerno oddaljen odvolilnega odbora.

Druga, toda nič manj pomembna zadeva so glasovnice, ki morajo biti enotne za temeljno organizacijo in iz katerih mora biti razvidno, kateri organi se volijo. Na glasovnici morajo biti navedena imena vseh kandidatov po posameznih de-

(nadaljevanje na 2. strani)

11. marca vsi na volišča

(nadaljevanje s 1. strani)

lih delovnega procesa na enak način kot so bili kandidati navedeni v kandidatni listi. Glasovnica mora imeti tudi navodilo o tem, koliko delegatov je treba izvoliti in kako se jih izvoli (obkroži zaporedna številka pred imenom). Upoštevati moramo, da bodo delavci zaradi zamudnosti takšnega glasovanja pogosteje uporabili tudi kakšen drugačen način glasovanja. Pri presoji veljavnosti takšnega glasovanja je treba upoštevati načelo, da je veljavno izpolnjena vsaka glasovnica, na kateri je jasno izražena volja volilnega upravičenca, za koga je hotel glasovati.

Volitve so veljavne, če je glasovalo več kot polovica delavcev temeljne organizacije. Izvoljen je tisti kandidat, ki dobi ve-

čino glasov vseh volilnih upravičencev. (na zaprti kandidatni listi). Če pa je na kandidatni listi več kandidatov, kot jih je treba izvoliti, so izvoljeni tisti kandidati, ki so dobili naj-več glasov.

V tem uvodniku pa želim vse osnovne organizacije sindikata opozoriti tudi na to, kar nas čaka po verifikaciji mandatov novoizvoljenih delegatov delavskih svetov. Treba bo imenovati člane vseh izvršilnih organov delavskega sveta! Za to pa je potrebno pravočasno pripraviti ustrezne predloge in upoštevati zahtevo po ustreznih usposobljenosti posameznih članov za delo v določenem izvršilnem organu.

Urednik

Delavec odloča po delegatih in delegacijah dejansko tako, da v temeljni organizaciji združenega dela skupno in enakopravno z drugimi delavci določa stališča o delu delegata in mu daje smernice glede njegovega izjavljanja o vprašanjih, o katerih delavski svet temeljne ali delovne ali širše organizacije združenega dela odloča. V tem pogledu so z zakonom precizirani vsi odnosi med delavci, to je delom delavcev, ki so izvolili delegata, in delegati v delavskem svetu temeljne organizacije. Tako ima na primer delegat v delavskem svetu temelj-

ne organizacije pravico in dolžnost izraziti o vseh vprašanjih, o katerih odloča delavski svet, stališča delavcev, ki so ga izvolili, z drugimi delegati usklajevati stališča, obveščati delavce o svojem delu in o delu delavskega sveta, zahtevati stališča delavcev, če ni dobil smeric ali če te ne zadoščajo, da bi se mogel izjaviti o vprašanjih, o katerih odloča delavski svet.

(EDVARD KARDELJ "Svobodno združeno delo" - brionske diskusije)

Oskrbovanje s surovinami ter izvozno-uvozna problematika DO KTL

V zadnjem desetletju se je papirna industrija na slovenskem in s tem tudi predelovalna industrija razvila v tolikšni meri, da je že postala problematična redna oskrba s tovrstnimi surovinami, ker so le-te na slovenskem deficitarne. Tako proizvajalcem celuloze in lesovine primanjkuje celulozni les predvsem iglavci, proizvajalcem papirjev in kartonov pa celuloza in papirni odpadki. Slovenska papirna industrija krije del svojih potreb iz sosednih republik, pretežni del pa je odvisna od uvoza, predvsem celuloznega lesa in kvalitetne beljene celuloze.

Z ozirom na širok asortiman proizvodov in velike kapacitete slovenske papirne industrije, bi vsakdo računal, da se lahko naša tovarna za svoje potrebe oskrbuje na slovenskem območju (z izjemo krafted, natrona in flutinga). Žal pa temu ni tako. Naše nabavno področje obsega domala celo jugoslovansko področje in sicer zato, ker smo bili primorani osvojiti čim več proizvajalcev, da se izognemo morebitnim prekinitvam proizvodnje, ki nam kljub temu občasno groze v nekaterih TOZD - ih. Danes ne moremo več govoriti o enostavni nabavi, saj je izpolnitev skoraj vsakega naročila s strani naših dobaviteljev pogojena z dodatnimi zahtevami. Kljub temu, da je bila naša nabavna politika dobro začrtana s tem, da je bila naša osnovna usmeritev zasigurati si redne dobave - smo podpisali več samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev, predvsem z dobavitelji reprodukcijskih materialov, lahko danes ugotovimo, da nam tudi ti sporazumi ne morejo več jamčiti rednih in zadostnih dobav. Tako bomo morali z lanskoletno prakso nadaljevati, ko smo za Papirnico Količevo in FOPO Vladičin Han že uvozili star papir, ki sta ga predelali v za nas potrebne proizvode. Pred nedavnim je KTL še precej uvažala embalažne papirje; ob izredno kritičnem pomanjkanju sekundarnih surovin in zaradi smotrnejše porabe deviz, pa je

indirektni uvoz le primernejši, saj zagotavlja redno proizvodnjo dvem proizvajalnim organizacijam.

Ob poznavanju uvoznih možnosti pa se nam vsiljuje vprašanje, kako realizirati zahteve naših dobaviteljev po uvozu surovin za njihovo predelavo (lepila, barve, folija itd.)? Naš že zastavljeni cilj je čim večji lastni izvoz, na osnovi katerega bo edino možno realizirati planirane uvozne zahteve. V lanskem letu smo si izboljševali uvozno bilanco tudi z združevanjem deviznih sredstev po 68. členu ZDP ter smo na ta način tudi realizirali uvoz rezervnih delov in repromateriala v višini din 50,664.757.-, v letošnjem letu pa je uvoz še bolj omejen - omogočen le v višini dodeljenih kvot s strani SISEOT-a po kvartalih, ki so izračunane na osnovi postavljenega plana izvoza za leto 1982 in odvisni od razpoložljivih deviznih sredstev na našem deviznem računu.

Ni dvoma, da tudi za našo delovno organizacijo edino odločna izvozna usmeritev zagotavlja nadaljnji razvoj. Le tako bo mogoče poleg družbenih potreb, pokrivati tudi lastne potrebe po surovinah, rezervnih delih in strojih. Vključevanje na zahtevne tuje trge pa bo možno le z visoko kvaliteto proizvodov, novimi programi in vsestransko solidarnostjo. Pričakujemo, da bo to imelo postopoma ugodne plive za naše še uspešnejše nastopanje na domačem trgu.

Vključevanje na tuje trge je izredno težavno in dolgotrajno. Kot trajnejši izvozni posel v naši delovni organizaciji je le izvoz konusov na konvertibilno področje in potiskane embalaže za ZSSR. Pri vključevanju ostalih programov smo trenutno le še v fazi večjega izstavljanja ponudb in tekočega obravnavanja prejetih povpraševanj. Manjši občasni zaključki so še zmeraj bolj slučajnostni kot pa posledica poznavanja tržišča. Hitrejši in večji napredek na področju izvoza predvidevamo doseči s sodelovanjem z večjimi zunanjo-trgovinskimi delovnimi organizacijami, ki že imajo svoje predstavništvo v tujini in razpolagajo s tržnimi analizami na teh področjih. Kljub vsemu pa moramo poudariti, da je vsak začetek težak, posebno pa smatramo, da je problematičen za nas, saj je ponudba izdelkov iz našega proizvodnega programa na zunanjem tržišču zelo velika, kar vpliva tudi na nivo cen, ki jih pri izvozu dosegamo.

Za leto 1982 smo si zastavili bistveno večji plan izvoza kot je bil realiziran v preteklem letu, saj moramo pričakovati, da ob pripravljenosti proizvodnih temeljnih organizacij in učinkovitem delovanju zunanje trgovske službe, rezultati ne smejo izostati.

Odsek za družbeni standard

Vsem delavcem, ki želijo reševati stanovanjsko vprašanje

Ob anketi o reševanju stanovanjskega vprašanja zaposlenih v KTL (izvedena v marcu 1981) ugotavljamo, da 372 delavcev od 668, kolikor jih želi reševati svoj stanovanjski problem do leta 1985, namensko ne varčuje.

Glede na sprejete družbene ukrepe na področju reševanja stanovanjske problematike, opozarjamo vse delavce z nerešenim stano-

vanjskim vprašanjem, da pričnejo z namenskim varčevanjem. Namensko varčevanje je tudi pogoj za pridobitev stanovanjskega posojila.

Za pridobitev stanovanjskega posojila v TOZD iz vezanih sredstev (to obliko imajo skoraj vse TOZD) morate namensko varčevati najmanj 18 mesecev.

Na osnovi namenskega varčevanja lahko pridobite posojilo tudi

za plačilo lastne udeležbe za pridobitev družbeno - najemnega stanovanja.

Za podrobnejše informacije o oblikah in načinu namenskega varčevanja se oglasite na stanovanjsko komunalni banki v vašem kraju.

Kako uresničujemo planske cilje in naloge

Izmed vrste kazalcev, s katerimi merimo uspešnost poslovanja TOZD in DO KTL, smo za našo rubriko "Kako uresničujemo planske cilje in naloge" izbrali tri najpomembnejše fizične kazalce in to: fizični obseg tržne proizvodnje, fizično produktivnost dela in izkoristek materiala.

Za DO KTL kot celoto prikazujemo navedene kazalce v obliki diagramov, za TOZD pa numerično v obliki tabele.

V letu 1981 smo v primerjavi s planom za leto 1981 in nasproti doseženem v letu 1980 dosegli naslednje:

Fizični obseg tržne proizvodnje:
Fizični obseg tržne proizvodnje so v letu 1981 nasproti 1980 dosegle TOZD:

- **večjega:** Embalažni servis za 22%, Tika za 15%, Kartonažna za 7% in Lepenka za 3%,

- **manjšega:** Jelplast za 16%, Papirna konfekcija za 14% in Valkarton ter Kuverta za 4%,

- **enakega** kot v letu 1980 pa TOZD Kartonaža,

tako, da je doseženi obseg proizvodnje DO KTL kot celota v letu 1982 enak obsegu v letu 1980.

Plan fizičnega obsega tržne proizvodnje v letu 1981:

- ni presegla nobena TOZD, dosegla ga je 100% TOZD Lepenka,

- pod planom pa so TPZD: Embalažni servis za 25%, Papirna konfekcija in Jelplast za 18%, Kartonaža za 11%, Kuverta za 10%, Valkarton za 9%, Tika za 4% in Kartonažna za 1%.

Plan DO KTL kot celote je tako dosežen v letu 1981 z 92%.

Fizična produktivnost dela

Fizično produktivnost dela v letu 1981 nasproti letu 1980:

- so presegle TOZD: Embalažni servis za 23%, Tika za 18%, Kartonažna za 8%, Lepenka za 5%, Kartonaža za 2% in Valkarton za 1%,

- manjšo pa so dosegle TOZD: Jelplast za 14%, Papirna konfekcija pa za 8% in Kuverta za 3% (TOZD je bistveno spremenila strukturo proizvodnje).

Fizična produktivnost dela je bila v DO KTL v letu 1981 za 2% večja kot v letu 1980.

Plan fizične produktivnosti za leto 1981:

- ni presegla nobena TOZD,

- 100% sta ga dosegli TOZD: Lepenka in Kartonažna,

- pod planom pa so TOZD: Embalažni servis za 22%, Jelplast za

Z. št.	IME TOZD	Fizični obseg tržne proiz.		Teh. produkt. dela		Izkoristek materiala	
		D 81 D 80	P 81 P 81	D 81 D 80	P 81 P 81	D 81 D.80	P 81 D 81
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	KARTONAŽA	100	89	102	87	101	-
2.	LEPENKA	103	100	105	100	-	-
3.	VALKARTON	96	91	101	90	99	-
4.	KARTONAŽNA	107	99	108	100	101	-
5.	PAPIRNA KONFEKCIJA	86	82	92	84	100	-
6.	JELPLAST	84	82	86	79	-	-
7.	KUVERTA	96	90	97	96	97	-
8.	EMBALAŽNI SERVIS	122	75	123	78	100	-
9.	TIKA	115	96	118	93	98	-
10.	SIGMA	-	-	-	-	-	-
20.	SKUPAJ TOZD	100	92	102	91	99	-
21.	DSSS	-	-	-	-	-	-
22.	SKUPAJ DO KTL	100	92	102	91	99	-

D = doseženo

P = planirano

21%, Papirna konfekcija za 16%, Kartonaža za 13%, Valkarton za 10%, Tika za 7% in Kuverta za 4% (TOZD Kuverta je bistveno spremenila strukturo proizvodnje).

Plan fizične produktivnosti dela za leto 1981 DO KTL kot celote je dosežen za 91%.

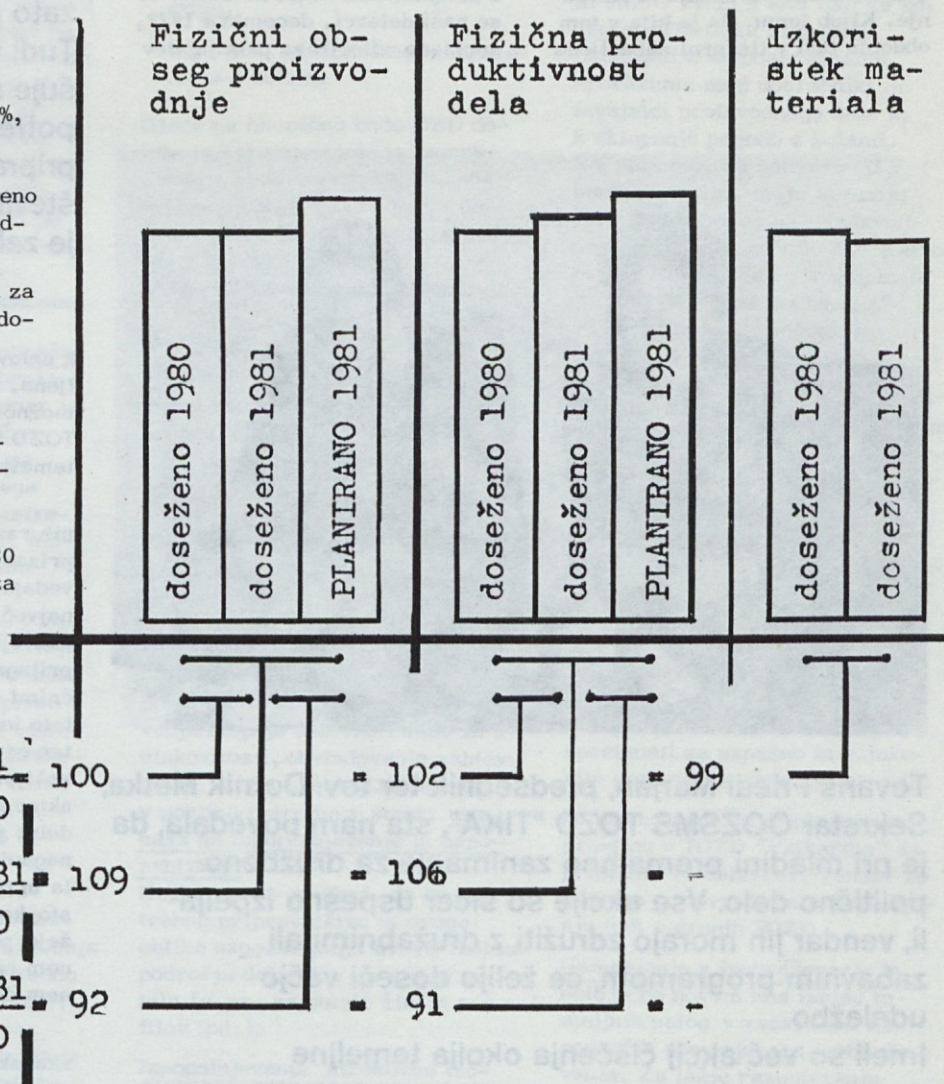
Izkoristek materiala

Za leto 1981 nismo sprejeli posebnega plana za izboljšanje izkoristka reprodukcijskega materiala.

- Boljši izkoristek kot v letu 1980 so dosegle TOZD: Kartonaža za 0,5% in Kartonažna ter Embalažni servis za 0,4%.

- Slabši izkoristek pa so dosegle TOZD: Kuverta za 3%, Tika za 1,4% in Valkarton za 0,6%.

Izkoristek materiala se je v DO KTL v letu 1981 nasproti letu

1980 poslabšal za 0,5%.

Vzroki za navedeno doseganje fizičnega obsega tržne proizvodnje, fizične produktivnosti dela in

izkoristek materiala bodo podani v analizi uresničevanja plana v letu 1981.

V.d. sektorja za POAE
Karel Primožič, dipl.oec.

Razvoj temeljne organizacije "TIKA" TRBOVLJE

Letos bo TOZD "Tika" praznovala 23. obletnico obstoja. V tem sorazmerno kratkem časovnem obdobju se je razvila iz Zavoda za zaposlovanje invalidnih in drugih oseb "TIKA" Trbovlje, z 13 zaposlenimi delavci, v organizacijo združenega dela, ki v celoti pokriva potrebe po embalaži iz valovite lepenke in tiskarskih uslugah Zasavskega področja ter v večji meri dobavlja embalažo tudi potrošnikom širom Slovenije in na področju drugih republik.

Ob ustanovitvi je zavod "TIKA" deloval v prostorih Sindikalnega doma ob pomanjkljivi strojni opremi, zaposleni pa so bili predvsem invalidi. Takratne razmere in potrebe po embalaži iz valovitega kartona so vplivale na usmeritev nadaljnjega razvoja. Delavcem je ob velikih naporih že leta 1964 uspelo, da so zgradili nove proizvodne prostore na sedanji lokaciji in nabavili dodatno opremo. V tem letu je število zaposlenih naraslo na 64 delavcev. Nadaljna prizadevanja so bila usmerjena predvsem v nabavo nove strojne opreme, posodabljanje proizvodnje in izboljšanje organizacije dela. Z nabavo sloterja v letu 1969 so bili dani pogoji znatnega povečanja proizvodnje. Kljub temu, da je bila v tem obdobju tudi v tiskarni nabavljena

dodatna oprema je delovna enota "Kartonaža" ustvarila skoraj 90% celotnega prihodka. Ko je leta 1974 druga delovna organizacija izpraznila v neposredni bližini poslovne prostore je bila dana možnost prostorske odvojitve delovne enote "tiskarna".

Že leta 1976 so se delavci "TIKE" odločili za nadaljni razvoj ter sprejeli investicijski program izgradnje dodatnih delovnih prostorov in nabavo sodobne strojne opreme. Program je bil uspešno izveden, tako da so delavci 20. obletnico ustanovitve proslavljali že v novi proizvodni hali, ob dodatno vgrajenih sodobnih strojih. Čeprav je bila glavna skrb namenjena razvoju kartonaže so bili v tem obdobju za tiskarno nabavljeni novi stroji.

Ves čas so se delavci srečevali s težavami usmerjanja razvojne politike. Občasno pomanjkanje reprodukcijskega materiala in manjše povpraševanje kupcev po naših izdelkih je terjalo veliko naporov za sprotno prilagajanje tržišču.

V skladu z družbeno usmeritvijo in izhajajoč iz lastnih potreb poslovnega povezovanja z drugimi delovnimi kolektivi so se naši delavci, decembra 1977, soglasno odločili za priključitev

Tovariš Kos Oto, predsednik izvršnega odbora OOZS in tov. Marjan Friedl.

Tov. Kos je v TOZD „TIKA“ že 20 let in opravlja naloge vodje skladišča kartonaže. V temeljni organizaciji je opravljal že vse družbenopolitične funkcije in marsikatera akcija družbenopolitičnih organizacij je stekla na njegovo pobudo. „Danes imamo družbenopolitični delavci več pomoči strokovnih služb, zato je delo lažje pa tudi časovno bolje shajamo. Tudi boljše in hitrejšo obveščanje delavcev olajšuje naše delo. Vendar pa je glede na obseg dela potrebno vključiti vsakega delavca, ki je le malo pripravljen sodelovati, saj v TOZD z majhnim številom delavcev vedno primanjkuje prostovoljcev,“ je zaključil tov. Kos.

Tovariš Friedl Marjan, predsednik ter tov. Dornik Metka, Sekretar OOZSMS TOZD "TIKA", sta nam povedala, da je pri mladini premajhno zanimanje za družbenopolitično delo. Vse akcije so sicer uspešno izpeljali, vendar jih morajo združiti z družabnimi ali zabavnim programom, če želijo doseči večjo udeležbo.

Imeli so več akcij čiščenja okolja temeljne organizacije, pospravili so tudi staro železo ter organizirali več izletov, med drugim na Celjsko kočo. Zbrali so tudi krvodajalsko skupino ter sodelovali povsod, kjer se je pokazala potreba, celo v občinskem merilu.

k delovni organizaciji KTL, Ljubljana, s tem so bile zagotovljene možnosti nadaljnjega razvoja TOZD "Tika" v povezavi z ostalimi temeljnimi organizacijami DO KTL.

V sedanjih zaostrenih tržnih razmerah in stabilizacijskih prizadevanjih se naši delavci zavedajo, da je potrebno posvetiti največ pozornosti nadaljnemu razvoju oziroma pravočasnemu prilagajanju tržišču s konkurenčnimi cenami, izboljšanjem kvalitete in pravočasno dobavo izdelkov ter osvajanjem novih tehnoloških rešitev. Sprejetje samoupravnih aktov o novem nagrajevanju po delu, istočasno uvedba normiranega dela, boljše organizacija dela in uvedba novih tehnoloških postopkov v preteklem letu, že kažejo pozitivne rezultate v povečanem celotnem prihodku in doseženem dohodku.

Z nabavo prvega offset tiskarskega stroja se je pričel proces planiranega postopnega prehoda na sodobnejšo tehnologijo izdelave tiskovnega gradiva v delovni enoti tiskarne. Z uvedbo te tehnologije so že doseženi prvi zelo ugodni rezultati. Prav tako si prizadevamo za osvojitve iz-

delave novih vrst embalaže iz plošč s satovjem, kar odpira nadaljne možnosti razvoja na tem področju.

Dosedanji razvoj temeljne organizacije je potekal v času velikih gospodarskih sprememb, zato je bilo tudi naše poslovanje podvrženo različnim nihanjem gospodarskega gibanja, ki pa je imelo zmeraj le en trend, in sicer nadaljni porast proizvodnje. Sedaj smo v času, ko stoji pred nami neodložljiv proces modernizacije strojnega parka, saj izrabljenost nekaterih ključnih strojev lahko povzroči občuten izpad proizvodnih zmogljivosti. S tem pa bi bil zaustavljen tudi proces kontinuiranega razvoja temeljne organizacije.

Naš nadaljni razvoj poteka skladno z razvojem drugih temeljnih organizacij in smo prav gotovo dosegli že znatne uspehe, toda potrebno bo storiti še nadaljne korake na področju pridobivanja in delitve skupnega dohodka ter skupnega nastopa na domačem in tujem tržišču.

SMO V USMERJENEM IZOBRAŽEVANJU

Človekova sposobnost dojemanja, še posebno aktivnega, kjer človek ne samo da akumulira znanje, ampak sam soustvarja novo znanje, je omejena. Ob hitri rasti obsega novih spoznanj na vseh področjih dela in življenja je usmerjeno izobraževanje zato edina alternativa.

Usmerjeno izobraževanje pomeni prehod kvañtitive v novo kvaliteto, ki pa ni združen samo z večjim obsegom splošnega znanja, pač pa tudi z večjim številom aktivno sodelujočih, to je v procesu, ko smo praktično stalno vsi vsak dan tako učenci kot učitelji.

Vse raziskave na področju ekonomike izobraževanja, izvedene v različnih razvitih državah, so prišle do enakega rezultata: denar vložen v izobraževanje ima 5 - 6 krat večje ekonomske učinke kot denar, vložen v materialna sredstva za proizvodnjo.

Mnogi primeri iz prakse kažejo, da neustrezno in nezadostno usposobljeni delavci z najsoodnejšo tehnologijo lahko "proizvajajo" izgubo, pravilno usposabljanje, izobraževanje in izpopolnjevanje delavcev pa daje vedno pozitivne ekonomske učinke v proizvodnji. Statistični podatki dokazujejo, da je rast narodnega dohodka v posameznih državah premosorazmerna z vloženimi sredstvi za izobraževanje.

Izobraževanje torej povečuje gospodarsko učinkovitost družbe, OZD in posamezne TOZD kot tudi vsakega posameznika. Izpopolnjevanje omogoča delavcem na vseh ravneh večjo uspešnost pri delu, prav zaradi tega je tudi močan motivacijski dejavnik za boljše delo, kar z napredkom OZD povečuje zadovoljstvo delavcev, saj je uspeh pri delu bistveni pogoj za človekovo srečo.

Za doseganje uspeha pa nista dovolj volja in prizadevnost, bistveni pogoj je primerna usposobljenost za delo, le to pa omogoča le stalno izobraževanje, s katerim delavec stopnjuje svoje sposobnosti.

Zakon o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja sta razvila vrsto sistemskih novosti na področju načrtovanja in izvajanja vzgojno izobraževalne dejavnosti. Bistveno za te novosti je, da se z njimi ne uvaja na področje izobraževanja nekih ozkih strokovnih rešitev, temveč so te novosti pomembne predvsem v spreminjanju družbenega položaja te dejavnosti. S tem v zvezi oba navedena zakona določata pravice in odgovornosti delavcev, delovnih ljudi in občanov na na področju vzgoje in izobraževanja, in to od ugotavljanja potreb po izo-

braževanju v TOZD in DSSS, prek načrtovanja in organiziranja izobraževalne dejavnosti, do izvajanja izobraževanja.

Ker je usmerjeno izobraževanje začelo svojo formalno pot v šolskem letu 1981/82 je bilo potrebno tudi v naši DO, v plane izobraževanja vnesti sestavine usmerjenega izobraževanja, ki se odražajo v:

1. izobraževanje za pridobitev strokovne izobrazbe
2. izpopolnjevanje strokovne izobrazbe
3. usposabljanje z delom

Izobraževanje za pridobitev izobrazbe pomeni v usmerjenem izobraževanju njegov "šolski del". Izvaja se po programih, ki omogočajo pridobivati določeno stopnjo izobrazbe: srednjo, višjo ali visoko.

Na stopnji srednjega izobraževanja sedaj ločujemo tri tipe programov za pridobitev izobrazbe in sicer:

a/ skrajšani programi srednjega izobraževanja, ki trajajo največ 2 leti in se vanje lahko vključijo učenci ali delavci ne glede na to, kateri razred osnovne šole so zadnji uspešno končali; programi ustrezajo poprejšnjim šolam po zakonu o poklicnem izobraževanju in urejanju učnih razmerij. Kdor konča skrajšani program, si medtem pridobi tudi nekatera znanja iz osnovne šole, če le-te prej ni uspešno knčal in lahko nadaljuje izobraževanje tudi po programih srednjega izobraževanja, ki kot pogoj za vpis v izobraževanje zahtevajo končano osnovno šolo.

b/ programi srednjega izobraževanja po katerih traja izobraževanje od 2 do 4 let, pri čemer je pogoj za vpis uspešno končan 8. razred osnovne šole ali pa skrajšani program srednjega izobraževanja; programi ustrezajo dosedanjim poklicnim, tehničkim in drugim štiriletnim srednjim šolam.

c/ nadaljevalni programi srednjega izobraževanja po katerih traja izobraževanje do dve leti, vendar mora vsak, kdor se želi vpisati vanj, prej uspešno končati ustrezen program srednjega izobraževanja, poleg tega pa mora imeti tudi delovne izkušnje. Zato se v ta program lahko vpisujejo le delavci ob delu ali iz dela. Program ustreza prejšnjim delovodskim in poslovodskim šolam.

d/ v okviru visokega izobraževanja ni bistvenih sprememb, še vedno so štirje programi za pridobitev višje in visoke izobrazbe, ter magisterija in doktorata, le da je za vpis v podiplomski študij obvezen pogoj, da ima kandidat določene delovne izkušnje.

Ker je v usmerjenem izobraževanju formalen pogoj za vpis v zahtevnejši program končana ustrežna predhodna šola, je za tiste delavce, ki nimajo končane ustrež-

ne prehodne šole zakon omogočil, da se lahko vpišejo v katerikoli program srednjega ali visokega šolstva, če opravijo sprejemni izpit pri šoli, ki izvaja program po katerem se posameznik želi izobraževati. S tem je močno povečana dostopnost izobraževanja že zaposlenih delavcev in hkrati uresničeno ustavno načelo o dostopnosti izobraževanja vsem pod enakimi pogoji.

Tudi v naši DO predvidevamo z letnim planom, da bomo v jeseni za šolsko leto 1982/83 na novo vpisali v programe usmerjenega izobraževanja 58 delavcev oz. učencev in to 38 v programe srednjega izobraževanja in 20 v programe visokega izobraževanja.

Vsi programi, ki so pripravljeni v skladu z zakonom o usmerjenem izobraževanju naj bi:

- zagotovili izobrazbo za začetek dela,
- usposobiti učenca oz. delavca za delo na širšem področju oz. v več sorodnih poklicih in ne le za en poklic,
- zagotoviti znanje za vključitev v delo in za nadaljnje izobraževanje,
- zagotoviti povezovanje izobraževanja z delom.

Glede na navedeno bodo OZD dobile iz šol usmerjenega izobraževanja bistveno drugače usposobljene delavce, kot so jih dajale dosedanje šole. Razlike bodo največje pri izobraževanju poklicev do ravni tehnika. Postavlja se vprašanje, kakšen bo delavec, ki bo izšolan po programih usmerjenega izobraževanja?

Iz šol bodo prihajali delavci s širšo strokovno in delovno usposobljenostjo, kar bo OZD olajšalo njihovo razporejanje na raznovrstnejša sorodna dela, bolj bodo pripravljeni na sprejemanje in obvladovanje tehnoloških novosti ipd. Zato pa bo v času šolanja dosežena manjša stopnja delovne izurjenosti in pripravljenosti za doseganje delovnih norm. To pa pomeni, da se naloga za doseganje večje stopnje delovne rutine in učinkovitosti, obvladovanje zahtevnejših ali pa specializiranih del v poklicu oziroma v stroki pre- naša na izpopolnjevanje in usposabljanje v OZD.

Konkretno to pomeni, da bo potrebno pripravništvo in druge oblike usposabljanja uvesti tudi na področja dela kjer ga doslej ni bilo (n.pr. za poklic širših profilov ipd.).

Izpopolnjevanje strokovne izobrazbe, katere bistveni smoter je v zagotavljanju trajnega in stalnega razvoja strokovnih ter delovnih sposobnosti delavcev. V vse programe izpopolnjevanja strokovnih in delovnih znanj se lahko vključijo delavci ne glede na doseženo predhodno izobrazbo,

seveda v skladu z razvojem in potrebami OZD. Novost na tem področju je v tem, da zakon omogoča uporabnikom in izvajalcem v PIS, da oblikujejo posebne programe za pridobitev naslova specialist.

Tudi na tem področju izpopolnjevanja znanja delavcev imamo z letnim planom za DO KTL predvideno, da bo v letu 1982 šlo preko različnih programov izpopolnjevanja okrog 430 delavcev.

Usposabljanje z delom se v okviru programa za pridobitev izobrazbe izvaja kot proizvodno delo oz. delovna praksa učencev ali študentov, katerega glavni namen je, da učenec oz. študent začneta opravljati delo v čimbolj naravnih pogojih in naravni situaciji, v kakršnih delajo drugi delavci. Seveda proizvodno delo ne gre jemati kot ekskurzijo skozi tovarno, temveč morajo OZD uporabnikov z izbiro ustreznih del in nalog omogočiti vključitev učenca v delo v neposrednem delovnem procesu.

Tudi naša DO je na listi OZD v katerih naj bi se izvajalo proizvodno delo oz. delovna praksa in smo v zvezi s tem tudi že kot članica PIS tiska in papirja pristopili k samoupravnemu sporazumu med uporabniki in izvajalci proizvodnega dela in k sklepanju pogodb z šolami. Načrtujemo, da bomo imeli v mesecu aprilu, maju in juniju okrog 40 učencev na proizvodnem delu in sicer v TOZD "Kartonažna" 20 učencev v 3 skupinah, v TOZD "Papirna konfekcija" 10 učencev v 2 skupinah in v TOZD "Valkarton" 10 učencev v 2 skupinah.

V zvezi z usposabljanjem z delom je zakon o usmerjenem izobraževanju razvil odgovornost vsake OZD oz. TOZD in ustrezne PIS v zvezi s pripravo in sprejemanjem programov za usposabljanje delavcev. To so programi ki jih izdelava TOZD v sodelovanju z ustreznim PIS-om in omogočajo delavcem pridobiti predvsem praktična znanja ter razviti potrebne delovne sposobnosti in spretnosti za uspešno in učinkovito opravljanje določenega dela.

Podoben program je okvirno pripravljen v TOZD "Valkarton" za približno 70 delavcev, vendar so potrebe po tovrstnem usposabljanju tudi v drugih TOZD.

Usmerjanje v izobraževanje in delo je po novem ena izmed temeljnih nalog v vsaki OZD na področju usmerjenega izobraževanja. Za lažje razumevanje novosti v zvezi z usmerjanjem moramo prej nekoliko pogledati, kako je z zgradbo programov za pridobitev izobrazbe.

Smo v usmerjenem izobraževanju

(nadaljevanje s 5 strani)

Izhajajoč iz načela, da mora praviloma vsak program zagotoviti izobrazbo za več sorodnih poklicev oziroma za širše sklope del in nalog, so novi programi v sedanjem srednjem šolstvu grajeni tako, da so v prve letnike razvrščene skupne vsebine za vse poklice v posameznem programu, zato se smeri v programu pojavijo šele v drugem ali naslednjih letnikih.

Opisana zgradba programov od učenca oz. delavca še ne zahteva, da se pri vpisu v 1. letnik že odloči tudi za poklic. Usmerjanje poteka zato postopoma in sicer:

- pri vpisu v 1. letnik se mora učenec oz. delavec odločiti za stroko v kateri se bo izobraževal (grafično, papirniško, kovinsko itd.),
- izbrati mora tudi ustrezen program, kar je razvidno iz razpisov za vpis (npr: program srednjega izobraževanja za grafičarja),
- če ima program več smeri (kot npr. program grafičarja), se za ustrezno smer odloči šele vpisu v 2. letnik ali pa kasneje, če se smeri pojavijo v višjih letnikih (npr. v programu grafičarja se po 1. letniku in kasneje odločajo učenci oz. se jih usmerja v smeri: stavec, reprofotograf, tiskar, knjigovez, kartonažer, grafični tehnik, izdelava tiskovnih stavkov in grafični tehnik tiska in dodelave).

Takšna zgradba programov seveda vnaša vrsto novosti v postopke usmerjanja, pa tudi v izvajanje štipendijskega sistema v praksi. Vse to terja od OZD, da tesneje sodelujejo s štipendisti in izobraževalnimi organizacijami med izobraževanjem in ne le pri vpisu v 1. letnik.

V zvezi z usmerjanjem moramo omeniti še usmerjanje že zaposlenih delavcev v izobraževanje, še zlasti zaradi dejstva, da imamo veliko število mlajših delavcev, ki opravljajo dela oz. naloge za katere se zahteva večja strokovnost kot jo imajo, pa se ne vključujejo v izobraževanje. To je aktualno še zlasti v zadnjem času, ko je ne samo pri nas, temveč tudi v svetu veliko gospodarskih težav, katerim bomo kos le, če bomo ustrezno strokovno usposobljeni.

Žal pa smo v DO KTL kar nekam čudno nastojeni napram izobraževanju oz. ustrezni strokovnosti, kot da je to postranska stvar za opravljanje dela oz. nalog. V zvezi s tem se kar neprijetno sliši stvar pregovorov, ki pravi "kdor ne seje tudi ne žanje oz. prazna njiva ne rodi". Vsekakor bo potrebno že letos storiti prve korake v usmerjanju že zaposlenih v izobraževanje, v bodoče pa čim bolj smotrno planirati razvoj kadrov.

Prašnikar Tone

Praznik žena

Naše žene-delavke opravljajo tudi zelo težka fizična dela

Praznik žena

xxx

Letošnje praznovanje Dneva žena so s svojimi prispevki, ki so objavljeni v nadaljevanju, popestrile naše delavke. V njih so izrazile misli o svoji vlogi v naši družbi in delovni organizaciji ter pomen praznika žena danes. Njihova mnenja so različna in še vedno se nam vsiljuje vprašanje enakopravnosti odnosov med spoloma tako v družbenih dogajanjih kot v družini. Že lani smo ob isti priložnosti zapisali: "Želimo si sodobno družino v kateri bodo vladali polnovredni človeški odnosi in enakopravno vlogo in prispevek žene v celotni družbeni strukturi". To si želimo tudi letos, vsak dan v letu, ko nam vsakdanje življenje naše žene, delavke in dogajanja v naši družbi dokazujeta, da se kljub humanizaciji odnosov v naši družbi ženska in moški še vedno ne obnašata kot svobodni, humani, socialistični osebnosti.

Prispevki naših delavk iz temeljnih organizacij in delovne skupnosti vsebujejo zelo različna razmišljanja o vlogi žene.

Bilo je pred 72. leti, ko so v Københavnu proglasili 8. marec za mednarodni dan žena. Dolga in težavna je bila borba za enakopravnost žensk. Njihova pot dolga kot večnost, ko so se borile za neodvisnost, za ekonomsko, politično in socialno svobodo.

Da, včasih so bili zaposleni le moški, možje, očetje, žene pa so bile gospodinje in s tem ekonomsko odvisne od svojih mož. Po drugi svetovni vojni pa so se začele množično zaposlovati tudi ženske in si s tem pridobile ekonomsko neodvisnost. Zaposlitvi so sledile obveznosti in dolžnosti na delovnem mestu, terenu in družbenopolitičnem udejstvovanju. Vsako leto več se je pričakovalo od žene in deklet, da store za naš boljši jutri, vsak dan je bil obelžen z novimi napori in odpovedmi.

In danes? Uradno popolnoma enakopravne moškemu, pravice in dolžnosti so za oboje enake. Ne-klonljiva volja in borbenost žensk

je marsikatero pripeljalo, da danes korajžno in tudi uspešno stopa vstrec z moškimi - kljub zakoreninjenu moški tradiciji!

Toda tudi te - kot večino drugih, ki zaradi ujetosti ne more drugače - večkrat na tihem priznavajo, da popolnoma enakopravne ne bodo in ne morejo biti nikoli. Ženski vsakdan je namreč precej drugačen kot moški. Ne moreta si biti enaka. Ženska je v prvi vrsti tudi mati in otroci zahtevajo svoje. Kljub vsemu je še vedno ena izmed pomembnih nalog žensk tudi vzgoja otrok. Že zaradi biološke povezanosti ne more biti drugače. Zato mora ženska nositi breme več. Seveda ni ji ga treba nadeti, če noče: ena ima babico, druga teto, tretja prepušča otroke na milost in nemilost sebi, dopolne vrtcu in šoli. Toda na kaj gradimo prihodnost? Na otrocih? Da! In na kakšnih? Na dobro vzgojenih, široko razgledanih in izobraženih. In kdo jih bo vzgojil in izobrazil? Znanje bo dala šola, človečnosti, ki jo je tako malo, zato pa več kriminala in kaosa, pa bi gotovo najlažje dajala mati. Seveda to pa neizprosno terja čas!

Kaj nam bodo prinesla naslednja leta in z njimi dnevi žensk - 8. marec? Upajmo, da marsikaj novega pa tudi boljšega in razumejajočega. Eno je gotovo - ženska mati bo ostajala vedno: v naši delovni organizaciji, v naši svobodni Jugoslaviji in v vsem širnem svetu!

xxx

Praznik Dan žena je glede na revolucionarno vlogo, ki jo je imel ob svojem začetku, ob težki borbi za enakopravnost žene, danes izgubil svoj pomen. Vse preveč se na dan misli le na darila, rože, ki se podarjajo, brez čustev brez globlje vsebine, kot nekakšna obveznost, ki jo je treba pač opraviti. Naslednji dan pa teče zopet vse po starem.

V ustavi piše, da so ženske enakopravne. Res imajo volilno pravico, opravljajo vsa dela enakopravna z moškimi, pa vendar se kljub temu lahko vprašamo ali je res naša žena enakopravna? Velikokrat si želi družbenopolitično delovati, ovira pa jo družina - skrb, da bo vedno pospravljeno, skuhan, oprano. Lahko še potem deluje v samoupravnih organih?

(nadaljevanje na 7. strani)

(nadaljevanje s 7 strani)

Ima še toliko volje in moči? Ali se ne prično pojavljati očitki, da zanemarja družino? Končni rezultat tega je da postaja nezainteresirana za dogajanja okrog sebe. V naši DO je večina zaposlenih žensk, vendar mislim, da smo kljub vsem gornjim pomislekom na področju strokovnega usposabljanja ob delu in napredovanja na delovnem mestu še vse premalo storili.

xxx

Žena, delavka si je v družbi priborila enakopravnost, vendar pa se še v določenih sredinah pojavlja, da je v privilegiranem ali podrejenem položaju. Tu mislim predvsem na to, da žena z višješolsko izobrazbo ali srednje šolsko precej težje prispe na ustrezen položaj, rabi več truda in iznajdlivosti kot moški. Na ramenih žene pa še vedno sloni vzgoja otrok, vodenje gospodinjstva itd. Čeprav sta oba partnerja zaposlena in družbenopolitično aktivna.

xxx

Praznovanje Dneva žena se je izjalovilo. Preveč stvari je skoncentrirano na ta dan - darila, šopki, zabave, tudi pijančevanje. Ne zavedamo pa se pomena, ki naj bi ga ta praznik imel. Enakopravnost - v tej smeri gredo stvari na bolje, vendar pravi pomen te besede še ne bo kmalu realiziran (mislim predvsem na družinsko in družbeno življenje). Delavke v TOZD in DO so enakopravne z delavci. Kolikor stvari poznam velja to tudi za druge DO. Žal pa je premalo delavk zainteresiranih za družbenopolitično delo oziroma se ne vzamejo dovolj časa zanj.

xxx

V naši slovenski zvezni ustavi je posebej zapisano, da so žene v pravicah enake z moškimi in da mati, otrok in družina uživata posebno družbeno varstvo. To z ustavo zajamčeno pravico so si naše žene priborile s pomembno, aktivno udeležbo v narodnoosvobodilni borbi in je ena izmed najvažnejših pridobitev naše socialistične revolucije.

Zato je prav, da je 8. marec določen za naš praznik. S tem nam je dana tudi priložnost, da enkrat na leto posebej presojujemo, v kakšnem obsegu je enakopravnost žena tudi dejansko dosežena.

Enakopravnost žena ni samo po ustavi določena, temveč je tudi podana na vseh področjih delovanja v naši samoupravni sružbi: pravica in dolžnost nas, žena samih je, da da enakopravnost tudi uveljavljamo kadar zaznamo primere omejevanja. Ko govorimo o enakopravnosti žene napram moškimi, pa ne smemo imeti v mislih vsakodnevnega dela,

ki ga opravljamo v svojem družinskem krogu. Takoimenovana "tipična ženska dela" bodo ženam v pretežni meri tudi ostala, zaradi naše miselnosti in navad,

pa verjetno tudi zaradi narave teh opravil.

Zavedam se, da živim v svobodni, samoupravni, socialistični družbi in da delam v kolektivu, v katerem so samoupravni odnosi dobro razviti. Samoupravljanja se aktivno udeležujem in sem zaupano funkcijo sprejela po svobodni odločitvi, ter jo tudi z veseljem izpolnjujem. Občutka podrejenosti, ki je tako značilen za mezdne odnose v kapitalističnem družbenem sistemu nimam. Vodstvo v naši delovni organizaciji sprejemam kot nujen pogoj za uspešno organizirano delo. Upravičeno sklepam, da tako občuti večina naših zaposlenih žena.

xxx

Dan žena, kot praznik posvečen ženam, ki v naši družbi nosijo veliko breme, je postal nekako priljubljen in mislim, da se ga mora gojiti tudi še naprej. Ni ga potrebno praznovati z gostijami, temveč mi že skromno darilo oz. vsaj čestitka veliko pomenita. Danes smo žene, delavke v precej enakopravnem položaju z moškimi, le da oni pogosto uživajo določene privilegije naše družbe. V naši TOZD so delavne žene sicer v ugodnem položaju, a še vedno se kdaj pa kdaj gleda nanje, kot manj pomembnega dejavnika naše skupnosti.

xxx

Praznik Dan žena mi pomeni neko notranjo zadovoljstvo, saj kot proizvodna delavka cenim vsako pozornost, ki jo družba nameni naši ženi, delavki, materi. Menim, da ob tej priliki ni potrebno prirejati nikakršnih gostij in trošiti denarja za nekoristno blago. Izkazana pozornost s skromno čestitko mi prav tako veliko pomeni. Čisto rutinska čestitka v dnevnem informatorju, pa nas, vse žene, nikakor ne razveseli.

Žena, delavka je res nekako v enakopravnem položaju z moškimi in to predvsem v odnosu do dela in delavnih sredstev, medtem ko se jo pri ostalem dogajanju v TOZD in širši družbi še vedno predstavlja, kot manj pomembnega činitelja. Menim, da nosimo žene v celotni naši družbi veliko breme, zato je prav, da se naš praznik neguje naprej in z njim skupaj tudi celoletna pozornost do žene - delavke.

xxx

Dan žena ima še vedno svoj pomen. Čeprav si starejša, le vidiš, da te neko upošteva, da še vedno nekaj pomeniš. Kljub temu, da ne praznujem ne vem kako slovesno, je to moj praznik in s tem tudi neko uradno priznanje za moje delo.

Pri delu ženska še vedno ni upoštevana niti plačana kakor moški. Isto velja za celotno družbo, kakor za naš TOZD. Doma pa te najbolj upoštevajo takrat, kadar družina

rabi pomoč. Več delaš, bolj se trudiš, vendar ni to delo nikoli tako vrednoteno, kakor moško.

xxx

Ta praznik ima še vedno velik mednarodni pomen. Pri nas se te spomnijo predvsem mož in otroci z manjšimi pozornostmi. Včasih so bile ženske res zelo zastopane, vendar tudi danes niso enakopravne z moškimi in nikoli ne bodo. V tovarni niti v širši družbi še ni enakopravnosti za oba spola pač pa so moški bolj zaščiteni.

xxx

Smatram, da ima Dan žena še vedno svoj pomen in smisel, vendar smo z načinom kako praznujemo ta praznik, marsikje že skoraj pozabili njegov pravi pomen.

Meni, osebno, pomeni praznovanje Dneva žena, zaradi tega odvečno komedijo.

Osebno se počutim enakopravna in sama skušam delovati v tej smeri, čeprav ne zmeraj uspešno. Opažam, da žena - delavka v naši družbi ni vselej v enakopravnem položaju, v privilegiranem položaju pa nikoli. Vidni primeri neenakopravnosti so prisotni tako v širši družbi, kot tudi v naši DO.

xxx

Žal je praznik Dan žena izrojen in nima več svojega pomena. Menim, da je predvsem žena kot mati privilegirana, torej le ima določene socialne ugodnosti. Menim, da žena danes ni v podrejenem položaju, toda zanima me, kako bi lahko opravičili manjšo možnost žene pri zasedanju odgovornih, vodilnih funkcij?

Pogovor s sekretarjem OOKZ DE-30

Tovarišica Stojčič Dragica je v naši delovni organizaciji od 1971. l., sedaj pa opravlja naloge kontrolorja kvalitete v DE-30, kjer je zaposlenih 144 delavcev.

ČOŽ: "KDAJ SI PREVZELA FUNKCIJO SEKRETARJA OOKZ DE - 30 ?"

STOJČIČ: "V Zvezo komunistov sem bila sprejeta 1976. leta. Po srednji politični šoli, ki sem jo v letu 1979 na predlog OOKZ TOZD obiskovala, sem bila leta 1980, po reorganizaciji OOKZ v TOZD - u, izvoljena za sekretarja novoustanovljene OOKZ DE-30. Naša OO šteje 13 članov od tega so 3 ženske."

ČOŽ: "KAKO POTEKA DELO V VAŠI OOKZ ?"

STOJČIČ: "Sekretariat OOKZ pripravlja vsa gradiva za sestanke. Sestanke imamo po potrebi, obravnavamo tekočo problematiko, zaupne informacije, uresničevanje

ekonomske stabilizacije in podobno. Kvartalno obravnavamo tudi aktivnost posameznih članov in ukrepamo če je potrebno. Vsi člani OOKZ so vključeni v samoupravne organe in družbenopolitične organizacije v katerih aktivno delujejo. Občasno imamo tudi sestanke IO OOS DE-30. Udeležba na sestankih je zadovoljiva s tem je večja učinkovitost v akciji. Sedaj mi teče II. mandat na dolžnosti sekretarja."

ČOŽ: "S KAKŠNIMI TEŽAVAMI SE SREČUJE VAŠA OOKZ DE-30 ?"

STOJČIČ: "Težavi s katerimi se srečuje naša OOKZ sta prepozno dostavljeno gradivo (zaključni računi) za obravnavo in obravnavane pereče tematike na nivoju temeljne organizacije, ker ni povezave z ostalimi OOKZ v TOZD - u."

ČOŽ: "KAJ MENIŠ O INFORMIRANJU V NAŠEM TOZD-u ?"

STOJČIČ: "Informiranje še ni zaživelo, posamezne informacije so zelo skromne ali ne dovolj pojasnjene. Če pogledamo sestanek zbora delavcev so le ti časovno omejeni in javnih razprav v pravem pomenu besede sploh ni. Za te informacije ni kriva samo strokovna služba ampak tudi nezainteresiranost delavcev. Primerna oblika informiranja bi bila sindikalne skupine v katerih se ljudje dobro poznajo in lažje spregovorijo."

Tov. Dragica Stojčič

ČOŽ: "KJE SO REZERVE ZA DVIG PRODUKTIVNOSTI ?"

STOJČIČ: "Rezerve za dvig produktivnosti so boljša stimulacija, boljši odnos do dela, večja disciplina, manj bolniških izostankov in večja izkoriščenost materiala."

ČOŽ: "KAKO SE JE VKLJUČILA VAŠA OOKZ V PRIPRAVE NA VOLITVE ?"

STOJČIČ: "Naša OOKZ aktivno sodeluje z sindikatom pri evidentiranju možnih kandidatov v organe TOZD in v družbenopolitične skupnosti in delegacije za SIS. Istočasno smo pripravili predloge za delegate občinske konference ZKS Ljubljana - Center in za programsko volilno konferenco v

(nadaljevanje na 8. strani)

Pogovor s ... sekretarjem

(nadaljevanje s 7. strani)

Kulturno udejstvovanje delavcev DO KTL

Kako zadovoljujemo potrebo
po kulturnem življenju delav-
cev KTL.

ZKS Lj. Genter. Evidentirali smo tudi možnega delegata za 9. kongres ZKS."

ČOŽ: "POZNANO JE, DA JE TOZD IZVOZIL VELIKO MANJ KOT JE PLANIRAL V PRETEKLEM LETU. KAKŠNA JE UDELEŽBA VAŠE DE-30 V TEM PLANU?"

STOJČIČ: "Znano je, da je DE-30 v letu 1981 izvozila 1/3 svojih izdelkov na konvertibilno področje. V tem letu je tudi večina naše proizvodnje usmerjena na to območje. Težave s katerimi se srečujemo so: surovine so slabe kakovosti, delovni pogoji niso ustrezni. Za doseg plana smo vpeljali 3. izmeno, kapacitete Mayer - linij pa so izkoriščene 95%. Upamo, da bomo v tem letu tudi izboljšali delovne pogoje, ker je v planu investicij predvidena ureditev klimatskih pogojev. Vele težave nam dela odpraševalna naprava."

ČOŽ: "SLIŠI SE DA BO PRIŠLO V VAŠI DE DO VPELJAVE NOVE TEHNOLOGIJE?"

STOJČIČ: "Točno ne vem kdaj bo stvar stekla, vem pa, da bomo Brodbeck linijo posodili DE - 20, začeli pa bomo s sitotiskom."

ČOŽ: "KAKO SE BO VKLJUČILA VAŠA OOKZ V PRIPRAVO NA 9. KONGRES ZKS?"

STOJČIČ: "Naša OOKZ bo aktivno spremljala vse gradivo za kongres. Verjetno si bomo izbrali problematiko, ki jo bomo imeli kot temo za obravnavo na kongresu. Do sedaj še nimamo materialov za kongres."

ČOŽ: "ALI PLANIRA VAŠA OOKZ SPREJEM NOVIH ČLANOV ZK?"

STOJČIČ: "Naša OOKZ je že dala pobudo članom sekretariata, da opravi razgovore z možnimi kandidati za sprejem. Vse bo odvisno od pripravljenosti predvidenih kandidatov."

Osnovni organizaciji in njeni sekretarki želimo obilo uspehov pri nadaljnjem delu.

Anton Čož

Po mnenju sekretariata za informacije v izvršnem svetu skupščine SR Slovenije, z dne 6. 6. 1979, je Glasilo Kartonažne tovarne Ljubljana, na podlagi 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33-316/72) oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

Prešernovi dnevi, ki jih praznujemo te dni, so dejansko tudi kulturni teden vseh Slovencev in je zato umestno, da se ravno v tem času nekoliko bolj poglobimo v vprašanje, kaj smo storili za zadovoljevanje potreb po kulturnem življenju naših delavcev. Če bo ta članek le v malem prikazal ta dejstva in gledanja, tako s strokovnega vidika dela v skupnih službah, kakor tudi v okviru dela naših osnovnih organizacij sindikata, želim da je le vzpodbuda za širšo razpravo o tem delovanju, tako ob obravnavi rezultatov poslovanja, kakor tudi za obravnavo na predstojecih občnih zborih naših

sindikatskih organizacij, ki naj ugotove kako so izpolnjevale sprejeta stališča kulturnega plenuma slovenskih sindikatov z meseca novembra 1980. leta.

Da bi nam ob teh obravnavah beseda lažje tekla, da bi imeli možnost dajati vzpodbude, predloge pa tudi zahteve, je morda dobro, da smo seznanjeni s samim stanjem na tem področju delovanja kolektiva in sindikata. Ozirno se le v nekatere večje kolektive naše delovne organizacije. Že prvi dobljeni odgovor iz Kartonažne Ljubljana ni bil vzpodbujanja vredni in je le potrdil naše slutnje, da smo to dejavnost pri nas zelo zanemarili, pa naj bo to z vidika delovanja strokovnih služb, kakor tudi v okviru delovanja sindikata. Med 1000 delavci, ki so zaposleni skupaj v eni stavbi kulturnega življenja dejansko ni, razen če pri tem ne upoštevamo izvedbe nekaterih recitalov na lastnih prireditvah ob praznovanju dneva KTL ali drugih praznikov. Na nekatere prireditve ob praznovanjih sicer povabimo tudi učence iz kulturnega krožka Osnovne šole Ledina, ki nam pripravijo kratek kulturni program, toda to ni rezultat in delo nas, delavcev samih. Osnovni organizaciji sindikata sicer s 50% prispevkom doplačila ob določenih prireditvah vzpodbujata delavce, da se le-teh udeležijo, toda to sigurno ni prava pot. Mnenja sem, da bi bilo pravilneje obdržati dosedanje tradicijo občasne uporabe abonentskih kart v gledališčih, ki so jo imeli delavci temeljne organizacije, ki pa so jo letošnjo sezono ukiniteli, ker med delavci ni bilo pravega zanimanja. Ali nismo premalo storili pri agitaciji in prikazu koristnosti tega načina kulturnega izobraževanja?

Informacija, ki smo jo prejeli v temeljni organizaciji "Valkarton" je nekoliko bolj ša, vsekakor pa tista iz Rakeka. Tudi v teh temeljnih organizacijah sami nimajo organiziranega kulturnega udejstvovanja, toda nekateri njihovi delavci delujejo v raznih kulturnih organiza-

cijah oz. društvih. V Logatcu so v moškem pevskem zboru in oktetu, v Rakeku pa v dramskih skupini KUD "Heroj Iztok" in to jim tudi omogoča, da tudi njihovi delavci nastopajo na raznih prireditvah in praznovanjih pred svojimi delavci.

Če se sedaj vprašamo, kaj smo in česa nismo dosegli na področju kulture v naši delovni organizaciji, se moramo osredotočiti predvsem na dogajanja znotraj delovanja delovne organizacije in šele nato tudi v same osnovne organizacije sindikata ter v druge dejavnike takega sodelovanja, ki pogojujejo dogajanja na področju kulture.

Ugotoviti moramo, da potrebo po angažiranju kulturnega življenja naših delavcev nismo zapisali v naše osnovne samoupravne akte, nimamo programa kulturnega razvoja, ki bi bil enakovredna sestavina naših planov in razvojnih načrtov, nimamo strokovnega delavca, ki bi bil vsaj delno zadolžen, da vsaj prične s prvimi aktivnostmi. Naša sodelavka, tovarišica Anka Žakelj, je kot napovedovalka ob raznih prireditvah, dokazala, da bi bila z ustrezno dodatno strokovno usposobljenostjo, ne samo dober usmerjevalec aktivnosti naših kulturnih animatorjev kot npr. Anite Albreht in Zvonke Godeša, mladink iz "Kartonaže" Rakek, ki sta že obiskovale posebni seminar, ali Mojce Zajc iz "Kartonaže" ter Ljubice Mirtič, ki bi s takšnim seminarjem tudi postale nosilka kulturnega delovanja v DSSS, temveč tudi dober strokovni kader.

Le tako bomo tudi pri nas vztrajno razvijali širjenje lastne kulturne angažiranosti in tvornosti delavcev, se na ta način tudi pripravili na organiziranje lastnih kulturnih skupin, sekcij, klubov ter aktivnih posameznikov. Vsi ti pa nam bodo nato omogočili, da se bo povečalo število lastnih kulturnih dogodkov, kot odraz stalnega in sistematičnega delovanja in ne kot samo prireditve na sindikalnih proslavah. Ali nimamo že sedaj dobre možnosti da ustanovimo foto klub, pevski krožek, dramsko sekcijo vse kot prvi zametek lastne kulturne sekcije ali celo društva? Seveda pa moramo pri tem delovati drugače kot pred leti pri ustanavljanju našega športnega društva, pozabiti moramo na lokacijske zaprtosti in v stalnem medsebojnem povezovanju vseh delavcev delovne organizacije iskati boljše poti na tem področju delovanja.

Smatram, da bi uspeli, če bi vsi dali svoj prispevek, predvsem pa sindikalne organizacije. Sprašujem se ali je konferenca osnovnih organizacij v preteklem letu razpravljala o kulturnih potrebah delavcev, ali so

to storile same osnovne organizacije? Ali so osnovne organizacije sindikata v svojem letnem programu dela pripravile tudi kulturni program? Dajem vzpodbudo, da bi ob delitvi sredstev skladov skupne porabe po zaključnem računu dali, kljub stabilizaciji tudi določena sredstva v te namene. In pri tem se mi poraja misel, da sem že večkrat videl, ob prodajah knjig v KTL izredno zanimanje delavcev za dobro knjigo, kar pomeni, da bi lahko tudi sami omogočili sposojanje knjig z ustanovitvijo lastne knjižnice, v kateri naj bi bile tudi knjige v jeziki pri nas zaposlenih delavcev iz drugih republik. Njim samim pa bi z organiziranjem tečajev slovenskega jezika olajšali njegovo spoznavanje.

Ob zaključku menim, da bi tudi naši delegati v delegacijah za kulturo lahko v večji meri dali svoj prispevek k ustreznemu gledanju na kulturna dogajanja in to ne samo na tista zunaj KTL, temveč tudi na vsa, ki naj bi jih sami pripravili.

Milan Seme

Naši otroci na smučeh

ŠPORT

KEGLJANJE

Na kegljišču "Maksa Perca" v Ljubljani se odvíja prvenstvo DO Kartonažne tovarne Ljubljana. Vsak tekmovalac meče 100 lučaje, najboljših 12 iz prvega dela, pa bo metalo še enkrat 100 lučaje. Skupni seštevek pa bo dal končnega zmagovalca. Tekmovanje je tudi ekipno, za ekipo pa se šteje seštevek šestih najboljših tekmovalcev iz posamezne TOZD.

Po dveh tekmovalnih dnevih vodi ZALOŽNIK Tone iz TOZD "Kartonaža" Rakek, saj ima že 25 kegljev

(nadaljevanje na 9. strani)

ŠPORT...

ŠPORT...

ŠPORT...

ŠPORT...

Kegljanje...

(nadaljevanje s 8. strani)

prednosti. Tudi v ekipnem delu premočno vodi TOZD "Kartonaža" Rakek. Do konca tekmovanja je še

en tekmovalni dan, nato pa pričnemo s finalnimi boji za končnega zmagovalca.

TRENUJINI VRSTINI RED TEKMOVANJA V KEGLJANJU ZA PRVENSTVO DO KTL

Moški:

1. ZALOŽNIK Tone	Kartonaža Rakek	476 kegljev
2. PUNTAR Julijan	Kartonaža Rakek	451 kegljev
3. KELNARIČ Igor	Kartonaža Rakek	434 kegljev
4. MULEC Stane	Kartonaža Rakek	418 kegljev
5. ŠTRUKELJ Žaro	Kartonaža Rakek	411 kegljev
6. PUNTAR Andrej	Kartonaža Rakek	411 kegljev
7. ČUDEN Miran	Kartonaža Rakek	405 kegljev
8. DEBEVEC Jože	Kartonaža Rakek	396 kegljev
9. REPEŽ Tone	Kartonaža Rakek	395 kegljev
10. MARC Daniel	Valkarton Logatec	392 kegljev

Ženske:

1. VINKOVIČ Vera	Kartonažna Ljubljana	304 kegljev
2. GALEŠIČ Anđja	Kartonažna Ljubljana	293 kegljev
3. LOVKO Olga	Kartonaža Rakek	262 kegljev
4. MEVC Štefka	Kartonaža Rakek	217 kegljev

m.p.

Odbojka

V telovadnici Pedagoške šole v Ljubljani poteka občinsko prvenstvo v odbojki, na katerem sodeluje tudi ekipa Kartonažne tovarne Ljubljana.

Do sedaj je bilo odigranih že pet kol. Ekipa Kartonažne tovarne je od skupno petih srečanj, kolikor jih je do sedaj odigrala, dve srečanji dobila, tri srečanja pa izgubila. Ekipi se pozna, da bolj malo trenira, saj ni moč dobiti telovadnice za redne treninge. No, vseeno pa so na nekaterih tekmah dokazali, da znajo tudi dobro igrati.

Za ekipo Kartonažne tovarne v glavnem igrajo:

MARKELJ, KÜSSEL, ŠKERLJ, PERČIČ, BAZAJ, SLADIČ, JOVIČIČ.

LESTVICA PO PETEM KOLU (MOŠKI):

1. LJUBLJANSKA BANKA	4	4	0	8:0	8
2. P T T	5	4	1	8:3	8
3. Šola za miličnike	4	4	0	8:3	8
4. Mladinska knjiga	3	2	1	5:2	4
5. KARTONAŽNA	5	2	3	4:7	4
6. Tisk.Ljudska pravica	4	1	3	2:6	2
7. Narodni dom II.	5	1	4	4:9	2
8. Narodni dom I.	4	1	3	3:8	2
9. Cankarjeva založba	4	0	4	1:8	0

m.p.

PODELITEV NAGRAD IN PRIZNANJ NA PODROČJU TELESNOKULTURNE DEJAVNOSTI V OBČINI LJUBLJANA-CENTER ZA LETO 1981

Zveza telesnokulturnih organizacij Ljubljana-Center je tudi po zaključku sezone 1981 pripravila svečano podelitev nagrad in priznanj posameznim ekipam, posameznikom ter delovnim organizacijam, ki so sodelovale na raznih tekmovanjih v okviru prvenstva občine Ljubljana-Center odnosno v trim ligah in tekmovanjih.

Podelitev je bila v mesecu januarju v prostorih delovne organizacije PTT. Svečane podelitve so se udeležili tudi predstavniki naše delovne organizacije, saj so naši športniki in športnice dosegli v letu 1981 nekaj lepih uspehov. Tako je tov.Kelnarič Igor zasedel 3.mesto v kegljanju za moške kar je izredno dober rezultat, saj je nastopilo preko 200 tekmovalcev. Priznanje so nadalje dobili tudi nogometaši za 2.mesto na občinskem prvenstvu ter za 2.mesto v tekmovanju jesenskega dela. Igralke namiznega tenisa so zasedle 3.mesto med svojimi vrstnicami. V posebnem tekmovanju za uspehe v širjenju in organizaciji športne rekreacije pa je ekipa Kartonažne tovarne dobila pokal za 3.mesto.

Upamo, da bomo z letošnjimi dejavnostmi na področju športne rekreacije še bolj uspešni, s tem pa tudi dali posameznikom še več možnosti za dobro rekreiranje.

Smučarski tečaj je uspel

V času zimskih počitnic smo organizirali smučarski tečaj za zaposlene v DO KTL ter za njihove otroke. Tečaj je trajal 7 dni, priredili pa smo ga kar v Mednem pri Ljubljani, saj imajo snežni top s katerimi je društvo "Dolomiti" pripravilo dokaj ugodno smuko.

Skupno se je tečaja ter rekreativnega smučanja udeležilo vsak dan okrog 40 oseb. Od tega je v rednem tečaju sodelovalo 14 oseb, tečaj pa je vodil tov.King Ivan. Drugi udeleženci so se napotili k vlečnici, kjer so prejeli karte s katerimi so se lahko smučali do 13.ure, ko smo se dobili v motelu "Kompas", kjer je bila vsem na voljo res dobra enolončnica.

Menimo, da je tečaj v celoti uspel, želimo le, da bi se tečaja udeležilo še več oseb, predvsem starejših.

Zadnji dan smo organizirali tudi tekmovanja. Udeležence smo razdelili v štiri kategorije, progo pa so si tečajniki sami uredili. Proga je bila precej ležena, toda pridobljeno znanje smučanja na tečaju, se je že obrestovalo na sami tekmi. Navijanja za tekmovalce je bilo dovolj, no padcev je bilo tudi nekaj, a se je vse srečno končalo. Najbolj veselo pa je bilo na razglasitvi rezultatov ko so vsi udeleženci prejeli priznanja.

m.p.

PRAVILNA REŠITEV NAGRADNE KRIZANKE S PREJŠNJE ŠTEVILKE GLASILA:

Vodoravno: OCEANOGRAFIJA, PES, KARTONAŽNA TOVARNA, ORAL, AS, TNALO, SEN, RITEM, PLOT, AKCIJA, SLA, ENOTA, AGNAT, AI, AJDA, TLA, IKAR, ZGODBICA, MURN, RO, SKOVIRJI, ZOOLOG, BENTOS, RAVS, TAJGA, N, LA, LS, OPTIK, KT, NA, RJA, AR, JAMB, DAKAR, SJ, LAS, P, PARLOV, ENA, IZBA, I, NART, EN, ILI, AJA, JE, MF, ALEŠ, TA, NS, LEBLANC, BOR, MK, KB, AO, II, INICIALA, USTA, KOTA, NAZOR, AZ, MRK, FR, N, ODE, MAMI, DVOKOLO, RABAT, OMAR, AVAL, ARHITEKTONIKA, LEMNOS, ENAČAJ, OT, JM, ORK, RT, OLJE, NED, ABA, OB, JEN, ONIKS, OKOSTJE, SOSREDNOST, MARJANA, STON, ESPERANTO, PORAZ, TONE, ZLEZA, ANONSA, KOŠ, BIVAK, NOČ, JEK, ČREVO, MA, ELA, O, OVEN, LO, JASER, PU, OTIRAČ, SERIJA, VE, SATURN, BOSNA, TC, TRN, S, ANT, JANTAR.

Nagradna križanka

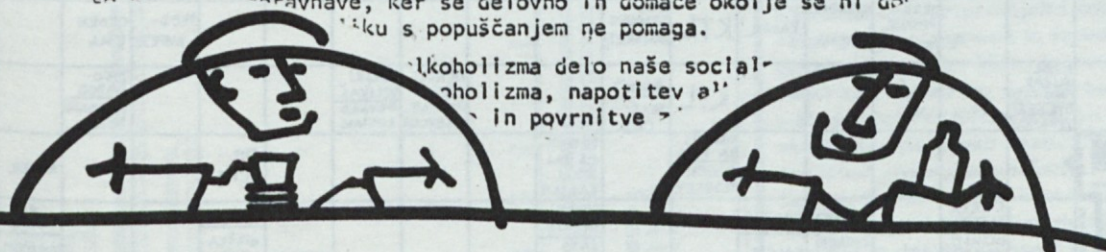
Med pravilnimi reševalci bo izžrebanih 5 nagrajencev:

1.nagrada	-	500 din
2.nagrada	-	400 din
3.nagrada	-	300 din
4.nagrada	-	200 din
5.nagrada	-	100 din

Rešitev oddajte osebno ali pa pošljite v zaprti kuverti z oznako "nagradna križanka" na naslov: KARTONAŽNA TOVARNA Oddelek za samoupravljanje in informiranje, Ljubljana, Čufarjeva 16, najkasneje do 15. marca 1982.

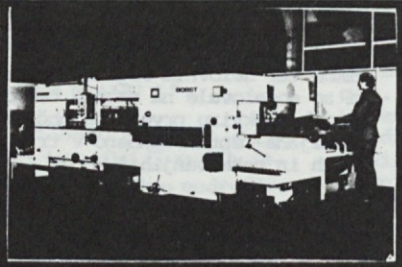

Ob upoštevanju statistične ocene, ki velja tudi za naše razmere, je v naši delovni organizaciji od celotnega števila zaposlenih 13% ali 280 delavcev alkoholikov. V naši socialni službi in obratni ambulanti KTL je v postopku obravnave in zdravljenja 21% ali 60 delavcev. Vsi ostali so še v obdobju obravnave, ker se delovno in domače okolje še ni dovolj odklonilo s popuščanjem ne pomaga.

Alkoholizma delo naše socialne službe, napotitev ali in povrnitve

HK, TOČKO JIH JE; DA BI DAL PA EN ZA RUNDO,
HK, GA PA NE NAJDEŠ!

NAGRADNA KRIŽANKA

	BISMUT	ORGANIZ. ZBROJ. NARODOV.	ZNAKVA ANGLEŠ. MOTORJEV	KURIR	MESTO NA PAŠMANU		DOMAČE Ž. IME	IME PEVKE PINTERIČ	KAZENJ. STREL. PRI NOGOMETU	KTL	DEL. TEBNA	OBOK	KTL	POGONSKI STROJ	AMERICI	REKA V ČRNI GORI	LETNI POSEK GOZDA
						IME FIL. IGRALKE WEST VZHOD				DELANSKI SVET POKRAJ V FRANCOJI			PARLOV TRST				
	DELNI ZLOM																AUTOMOB. OZNAKA ARGENTINE SKOPJE
KTL	POKVEKA NAKAZA	STARO CERKVEN. PETJE	REČNI IZLIV	KRAJ PRI SEŽANI	NINO, ROBIČ	VOBNA PREGRAJA	SLOVEN. SLIKAR (ANTON)	HILDOČI-NA, BAR	ZIBANJE, SKLAMAT COPLAND		DEUTSCH-LAND		BODEČ PLEVEL KRAJ PRI LUBILZANI				
SKOMINA POŽELE-NJE								ŠIBE-NIK		POJNSKA SILA BLAGOVNICA V LUBELI.	NOETOVA BARKA	DRUŽ-BENI SLOJ	GRŠKO POZEM. PRISTNOST			PRIZORI-ŠČE NA OBRU	RDEČI PLANET
SERVIRANJE JEDI							FRANCOŠ. LETOVI-ŠČE	SLOVEN. OBMOR. MESTO	STREŽAJ VREBNOST BLAGA						JUNIOR	STEFU META ENAKA SAMOGL.	
GRŠKO MESTO V EPIRU					PROSTOR V SOLI ZA VEITELJ. ZBOR					MAJHNA MRAVLJA							
ABELOV BRAT					POVRŠIN HERA	SEBIČ-NOST				ZUNANJ-ŠČINA		S					
DREVO-RED					IZ ČRK. SESTAVI. NA S. POJEM		ITALIJ. LUKA NA S. POLOTOK		C						KOVANJE	SEBI-ČNOST	NOVI SAB BLOBENJE
KTL	ČUVAJ, VARUH	TROBLJA	REĐKA KOVINA ZANIMANJE					PEROCI LETOVIŠČE PRI KOPRU		ERBIJ			ZIRANJE JAVNEGA MNENJA				RESTAVIL IN RICAL ZUPANŠČ. MATAŽ.
SLOF					PEVKA REBŽE-POVA			AVSTRIFA ODPANKI PRI KOPANJU RUBE		ČREDA MESTO V SRBIJI / TITOVO.			RIMJAN. ORLEKA PAVELA VANJA			NAPAD, NASKOK	RABUS
BASTLIN. BOBICA				BONTON	GORICNI TRAK PRI SVEČI			LOVSKI PLEN JANEZ NOVAK					DELAVEC V MUVARNI IGRAL. KARTA				
VRSTA TISKAR. PAPIRJA					EVA RAS		LEŠENA HIŠICA VRSTA OBLAČILA				VRSTA LEŽIŠČA			INTERNAT. AIR TRANSPORT			BANJA
KAZNOV BRAT					TRETI SKLON JANEZ SEDEJ					VRHAN. ŠPORTNIK SLEPILO, PRIVID		NORTH BLAGAJNA		ZNAMEN-NJE ROMUNJA			
UMETNIŠKO RAZ-SOBIŠČE							MAKEDON. NAROD. PLES			OKRAS NA KAPI			KTL	PREDVAL-KA KOREJE ZVOK PRI STRELU			
ALEKSAN- DER					TETA, UJNA		OKRASN. PTIČ TUTE Ž. IME			Ž. IME KARDELT EDVARD			CONA				AMERIK. FILOZOF GEORGE (1868-1951)
JUTRANJA PANDINA					MORSKA RIBA KROZENJE TEKČINE					ARABSKI ŽREBEC PLEME V 1. APRILI			KONICA MOUSOD-URI				
KTL	POVO-BENJ	RUBIJ	GLASBENA ZNAMENJA ZVIŠČANA NOTA „E“				ZVEZA KOMUNIST.	NEZNANA ŽENSKA IMENAR. STREL									
METAMOR-FOZA								VREMEN-SKA NEZGODA						REKA V INDIJI	ALIGH-ERI		
LEB-VICE							KATASTR-SKA OBČINA	ČETRTI RIMSKI KRALJ									
PORTU-GALSKA		KRAJ NA PELJEŠCU PLOB S TRBO LUPINO					OTROČJE V KITAJ. MORJU ... KIU	RADIJ PRAZNI-NA		URUGVAJ ALPE ADRIA		TELEFNA POŠKOBA KLANJ			ANTON BERMOTA	PRITRIL-NICA	SOV. ZVEZA BOJUVIJA
LTUŠKA OBRAMBA			ARISTO-TELES	MESTO V ČSSR. ŠASTRI					N		KILOGRAM		DEAFO NOVAK KRAJ PRI KOPRU		Ž. IME NORVEŠ. KRALJ		
JEZERO V AZIJI				CELJE			EVROP. OTČENA DEŽAVA ROBERT SCHUMANN				NAŠ OTOK		TEŽKO ORDOŽJE 17. ČRKA			ZASILNI MOST	
PRISTANIŠČE V MEHKI								IRSKI PESNIK WILLIAM	CISNEROS XIMENS	KABAR	KTL	ŠEŠ. DESALEC / ANDREJ				PRED-DVERJE	OKORN EWA
JUNAK PRED PROTO							NIŽOJ. SLIKAR JAN VAN UTREDA / FRANCOJ.		Y		KTL	100 m ² PRAŠI-ČEK		NEHČKI FIK. ZNAJBIT. TELEFONA	TURŠKI VELIKAS EDVARD RUSTAN		JUGO-ZAROD. BREVENO BELLO
										OKRASN. ZA POND. MLEČNI RZDELEK		DETEKTI-CA PRI IGRAL. KARTAH			TUR-ČINA		AMPER
							1. ČRKA ABECEDE OLIMPIJ. IGRE	ANDREJ KOVAČIČ	SUBOTICA	KALCIJ		SKANIN, DROBIZ SAJE KAREL			BRAZILJA	RITEKA GRŠKA ČRKA	BOŠIK. EVENTOEL
													SLOV. POLITIK / JOZE / TONA				VENEZJA

